

UPPSALA
UNIVERSITET

Juridiska fakultetsnämnden

Box 256
SE-751 05 Uppsala

REMISSYTTRANDE

1 (4)

2025-09-17

JURFAK 2025/37

Kulturdepartementet

Mediemyndighetens rapport Tvistlösning för användare och leverantörer av videodelningsplattformar – Förslag till tvistlösning vid granskningsnämnden för radio och tv
(Ku2024/01049)

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Av allt att döma framgår av AV-direktivet (Artikel 28b.7 i Europaparlamentet och rådets direktiv 2010/13/EU) och ändringsdirektivet (EU 2018/1808) att medlemsstaterna ska säkerställa att det finns mekanismer för prövning utanför domstol för att lösa tvister mellan användare och leverantörer av videodelningsplattformar. I proposition 2019/20:168 (En moderniserad radio- och tv-lag), föreslogs Mediemyndigheten utveckla de i AV-direktivet nämnda tvistlösningsmekanismerna.

Mediemyndigheten skulle m.a.o. arbeta fram ADR-lösningar (Alternative Dispute Resolution eller alternativ tvistlösning) utanför RB (rättegångsbalken), vilken som bekant främst reglerar den traditionella domstolsprocessen. Möjligheten att tillvarata sina rättigheter i domstol får enligt AV-direktivet inte uteslutas och användare av en videodelningsplattform får inte heller fråntas därtill kopplat rättsskydd.

Mediemyndigheten har i en tidigare avgiven rapport, (Tvistlösning mellan användare och leverantörer av videodelningsplattformar – ett påbörjat arbete med att utveckla en oberoende mekanism för opartisk tvistlösning, Ku2022(01155)), föreslagit att den redan existerande granskningsnämnden för radio och tv ska ges ett utökat uppdrag och även hantera tvistlösningsärenden. Den rapport från Mediemyndigheten som nu är föremål för remiss skall härtill enligt regeringens uppdrag bygga på att det är granskningsnämnden som ska hantera även kommande tvistlösningsärenden. Forumfrågan, vem som ska sköta den alternativa tvistlösningen, är följaktligen redan given i det meddelade uppdraget. Det är med dessa grundläggande förutsättningar som fakultetsnämnden har att avge sitt yttrande, varför frågan om lämpligt

forum från fakultetsnämndens sida kommer att lämnas okommenterad i sig.

Granskningsnämnden har idag enligt radio- och tv-lagen i uppdrag att sköta granskning och tillsyn av program som sänts i tv och ljudradio. Till dess uppdrag hör även att granska leverantörer av videodelningsplattformar enligt följande, 9a kap 3§ radio- och tv-lagen. ”En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder för att användargenererade videor, tv-program och audiovisuella kommersiella meddelanden på plattformen inte har ett innehåll som avses i bestämmelserna om

1. olaga hot i 4 kap. 5 § brottsbalken,
2. uppvigling i 16 kap. 5 § brottsbalken,
3. hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken,
4. barnpornografibrott i 16 kap. 10 a § brottsbalken,
5. olaga våldsskildring i 16 kap. 10 c § brottsbalken, eller
6. offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet i 7 § terroristbrottslagen (2022:666).
Lag (2022:681).”

I nu aktuell rapport föreslås, enligt 16 kap 2 a § radio- och tv-lagen, att granskningsnämnden ska pröva tvist mellan användare och en leverantör av videodelningsplattform, med avseende på om leverantören har uppfyllt sina skyldigheter enligt 9 a kap 1–3 §§ radio- och tv-lagen. Granskningsnämnden ges m.a.o. ytterligare ett uppdrag.

Rapportens förslag ger med anledning av dessa två skilda roller, dels granskning och dels tvistlösningsmekanism, följande synpunkter och reflektioner från fakultetsnämnden.

Ett granskningsärende kan genereras via tillsyn av granskningsnämnden, ofta efter anmälan av användare. Ett tvistelösningsärende ska å sin sida inledas efter en skriftlig anmälan från användare. En leverantörs tillhandahållande av exempelvis en videofilm kan m.a.o. ord förorsaka två ärenden i så att säga samma fråga, dels granskning och dels tvist. Fakultetsnämnden anser att hanteringen hos granskningsnämnden av en dylik situation behöver regleras tydligare i lag, och inte via Mediemyndighetens egna föreskrifter. Även om frågeställningen inte med processrättslig terminologi skulle rubriceras som *litis pendens*, finns många skilda aspekter kring dubbleringen av en och samma fråga. Som framgår ovan gäller det skydd av barn, enligt 9 a kap 3 §, från mycket allvarliga brott såsom barnpornografibrott, olaga våldsskildring och offentlig uppmaning till terrorism, varför frågan är av angelägen dignitet.

En konkret tillämpningsfråga gäller det föreslagna uttrycket *tvist* i 16 kap 2 a § radio- och tv-lagen. Rapporten beskriver det som att en tvist

föreligger om en användare och anmälare först vänt sig till en leverantör, en motpart och försökt lösa tvisten, men inte lyckats komma överens med vederbörande. Det finns även förslag och krav enligt rapporten i 3 l § och 3 k § radio- och tv-förordningen (2020:878) att en anmälan måste ha kommit in till Mediemyndigheten innan sex månader har förflutit sedan klaganden först vände sig till motparten, och om inte anmälaren lyckas visa detta får granskningsmyndigheten avvisa anmälan.

Som framgår kan användare och leverantör frivilligt lösa den uppkomna situationen och då föreligger enligt Mediemyndighetens förslag ingen tvist som kan bli föremål för tvistlösningsmekanismen. Frågan inställer om dess två parter även kan lösa sin tvist på egen hand efter att anmälan gjorts till granskningsnämnden. Så är fallet vid domstol i dispositiva tvistemål efter att stämningsansökan och svaromål gjorts, och i viss mån även vid indispositiva mål trots att domstolen i sådana mål har en skyldighet att ex officio utreda vissa delar. Vad gäller m.a.o. i granskningsnämnden? Vilka regler gäller i dylika situationer, i synnerhet eftersom granskningsnämndens beslut inte ska vara bindande? Fakultetsnämnden efterlyser en närmare analys av denna och angränsande frågor.

Slutligen ska något sägas om s.k. ADR-principer. Som framgår i inledningen på detta remissvar brukas termen alternativ tvistelösning, när förfarandet äger rum utanför domstol, med eller utan delaktighet av en tredje man.

När det utses ett organ att likt en domstol med mandat att besluta i parternas ställe, kan parternas inflytande över utgången vara mer eller mindre avgörande. Även i indispositiva mål är domstolen ålagd att försöka få parterna att komma överens, att förlika dem. I RB framgår reglerna för TR i 42:6 st 2 pkt 5 respektive 42:17 st 1, för HovR finns en motsvarande fakultativ regel i 50:11 st 1 RB. Det vore m.a.o. fullt möjligt att granskningsnämnden vid en anmälan om tvist gavs en faciliterande roll genom att försöka få fram en samförståndslösning med förlikning mellan parterna. Först därefter och om försöket inte lyckas fullt ut kan granskningsmyndigheten fatta självständigt beslut med grund i anmälan.

Denna rolltilldelning med förlikningssträvanden är än mer naturlig eftersom granskningsnämndens beslut inte ska vara tvingande enligt AV-direktivets krav respektive Mediemyndighetens förslag. Fakultetsnämnden framhåller betydelsen av en genomlysning kring granskningsnämndens förlikningsmöjlighet och i anslutning till det en närmare analys av vilken utbildningsinsats i samförståndslösningar som vore önskvärd på nämnden.

I sammanhanget kan det vara av värde att komma ihåg övriga strävanden som finns inom EU till skilda ADR-lösningar och de rättsakter som kommer med det innehållet. Inte minst gäller det nämnda genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/52/EG av den 21 maj 2008 om vissa aspekter på medling på privaträttens område, vilket ligger till grund för vår medlingslag (SFS 2011:860) i vissa privaträttsliga tvister.

Inom parentes kan nämnas att det vid vår fakultet finns en färsk doktorsavhandling, vilken disputeras på den 26/9 2025, med titeln "Online Content Moderation". Översatt till svenska kallar författaren boken för "Innehållsmoderering online. Det regulatoriska spektrumet från EU-reglering till onlineplattformars självreglering". Som titeln antyder finns allt från EU-reglering till självreglering, av frågor kring bl.a. ämnen som även är aktuella enligt 9a kap 3§ radio- och tv-lagen m.a.o. terroristpropaganda, könsbaserat våld och hets mot folkgrupp. Det ligger följaktligen inte långt bort att låta granskningsnämnden även ta del i tvistelösning och samförståndslösningar, metoder som gagnar såväl EU-reglering som självreglering.

Fakultetsnämnden gör bedömningen att Mediemyndighetens rapport generellt sett och med de förutsättningar som den är given kan tillstyrkas. Emellertid behöver de tre ovan noterade frågorna utredas ytterligare, dvs samordningen av granskningsmyndighetens två roller i konkreta fall, möjligheten till frivillig uppgörelse mellan parterna i ett anhängigt ärende och frågan om granskningsmyndighetens möjlighet att hjälpa parterna att nå en samförståndslösning via förlikningsverksamhet.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Hugo Fridén. Yttrandet har på delegation avgivits av fakultetens prodekanus, professor Joel Samuelsson.

Joel Samuelsson